

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

ДО ПИТАННЯ ПРО ВІДТВОРЕННЯ ДІБРОВ ПОДІЛЛЯ НА ЕКОАДАПТАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

О.С. Фарисей, аспірант*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

В Україні реформаційні процеси з екологізації лісогосподарського виробництва почали активізуватися з 90-х років минулого століття. Проте сучасне ведення лісового господарства в нашій країні залишається консервативним і, нерідко, штучно занижує значення адаптаційного підходу до відтворення лісів, який базується на максимальному врахуванні екологічних особливостей заліснюваних ділянок та природного генезису лісових ценозів [1]. Його запровадження в практику нині актуалізують процеси деградації та періодичне всихання насаджень лісотвірних видів країни і дібров Поділля, зокрема, які активізувалися останніми роками.

Відновлення стійких популяцій (деревостанів) дуба звичайного – нині одне із актуальних завдань лісового господарства, на перешкоді досягнення якого стоїть проблема правильного вибору способу відтворення лісів, обґрунтованого на законах формування лісових біогеоценозів

Враховуючи, що біологічна стійкість лісостанів залежить від біотичних, абіотичних та антропогенних чинників можна припустити, що сучасне погіршення стану насаджень зумовлено і помилками лісівників, допущеними під час їх створення. Що стосується лісостанів дуба, то це можуть бути помилки допущені під час вибору способу їх створення.

У фаховій літературі [1, 3] зазначається, що дубові деревостани насінневого походження мають більшу біологічну стійкість, порівняно з лісостанами, створеними висаджуванням сіянців, завдяки природно розвиненій кореневій системі з яскраво вираженим стрижневим коренем, який суттєво підвищує посухостійкість у нехарактерні для Подільської місцевості, посушливі роки. Також зазначається, що коренева система дерев дуба звичайного у насадженнях, які було створено методом посадки сіянців, і

---

* Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук Кайдик О.Ю.

деревостанах природного походження значно відрізняється за формою. Основну масу становлять якірні та бічні корені, а центральний практично відсутній, до того ж вони знаходяться ближче до поверхні порівняно з кореневими системами деревостанів природного походження [2]. Варто згадати, що під час посадки під меч Колесова відбувається деформація кореня, його форма стає прапороподібною (сплюснутою), і як наслідок не повністю використовує площу живлення деревної рослини.

Переважаючі в загальних обсягах створення культур дуба садінням сіянців з одного боку зумовлено консерватизмом лісівників, а з іншого – бажанням отримати гарантований результат лісокультурної діяльності. Проте є багато ділянок, на яких культури створені садінням жолудів були б ефективнішими за висаджені сіянцями як з лісівничої точки зору, так і з економічної [4].

До цих пір нема чіткого критерію, на яких площах краще сіяти жолуді, а на яких – садити сіянці. Тому одним із найважливіших напрямків удосконалення відтворення дібров є забезпечення правильного вибору способу їх закладання.

Недостатнє використання екологічно орієнтованих методів відтворення лісів в Україні, певною мірою, зумовлене відсутністю теоретичних засад і сучасних науково обґрунтованих методик та критеріїв оцінки екологічності окремих лісгосподарських заходів і лісівничого потенціалу лісових ділянок. Оцінка останнього особливо важлива в контексті доцільності збільшення питомої ваги посіву жолудів під час створення культур і максимального збереження та використання природного поновлення в загальних обсягах відтворення лісів. У цьому контексті на особливу увагу заслуговують і попередні культури дуба звичайного під наметом лісу, закладені шпигуванням жолудів за рік до рубання деревостану.

Список використаних джерел

1. Маурер В. М., Кайдик О. Ю. Екоадаптаційне відтворення лісів : навчальний посібник. К. : НУБіП України, 2016. 220 с.
2. Гордиенко, М. И. Культуры дуба в дубравах / М. И. Гордиенко, В. И. Карпенко, Н. М. Гордиенко. К. : Урожай, 1993. – 424 с.
3. Білоус В. І. Вирощування високопродуктивних культур дуба в Лісостепу України. – Вінниця : Книга-вега, 2007. 176 с.
4. Лавриненко Д. Д. Створення лісових культур у дібровах України. К. : Урожай, 1965. 248 с.